

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

22 decembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte - Ursache Petru,

Judecători - Timofti Vladimir, Toma Nadejda, Alerguș Constantin, Nicolaev Ghenadie,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Suduc Marian în numele inculpatului Merzîncu Mihail, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 aprilie 2015, în cauza penală privindu-l pe

Merzîncu Mihail Anton, născut la 01.08.1968, originar și domiciliat în satul Cotul Morii, raionul Hîncești.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 04.01.2013 – 04.12.2014 (prima instanță);
2. 24.12.2014 – 27.04.2015 (instanța de apel);
3. 14.07.2015 – 22.12.2015 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești din 04 decembrie 2014, Merzîncu Mihail a fost achitat de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că de către procuror, Merzîncu Mihail a fost învinuit de faptul că, activînd în funcție de primar al comunei Cotul Morii, raionul Hîncești, fiind validat în baza hotărîrii Judecătoriei Hîncești din 15 iunie 2007, adică fiind persoană cu funcție de demnitate publică, căreia într-o instituție a administrației publice locale i-au fost acordate permanent, prin stipularea legii și prin alegere drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, încălcînd prevederile art. 22 alin. (1) lit. a), b), c), d) și f) din Legea nr.158-XVI din 04 iulie 2008 „privind funcția publică și statutul funcționarului public”, potrivit căreia în calitate de funcționar public, avea obligația de a respecta Constituția, legislația în vigoare, precum și tratatele

internaționale la care Republica Moldova este parte, de a respecta cu strictețe drepturile și libertățile cetățenilor, de a fi loial autorității publice în care activează, de a îndeplini cu responsabilitate, obiectivitate și promptitudine, în spirit de inițiativă și colegialitate toate atribuțiile de serviciu și de a respecta normele de conduită profesională prevăzute de lege, a comis abuz de serviciu în următoarele împrejurări.

Cet. Merzîncu Mihail, activînd pe parcursul anului 2010 în funcție de primar al comunei Cotul Morii, raionul Hîncești, fiind persoană publică, căreia prin alegere și stipulare a legii i-au fost acordate permanent drepturi și obligații, în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, iar potrivit art. 1 al Legii 436-XVI din 28 decembrie 2006 „privind administrația publică locală”, avînd statut de autoritate reprezentativă a populației unității administrativ – teritoriale și executive a consiliului local, conducînd cu activitatea Primăriei comunei Cotul Morii, raionul Hîncești, aflîndu-se în serviciul colectivității locale și acceptînd benevol restricțiile impuse de prevederile Legii nr. 900-XIII din 27 iunie 1996 privind combaterea corupției și protecționismului, de a nu comite acțiuni ce pot conduce la folosirea serviciului și a autorității lui în interese personale, de grup și în alte interese decît cele de serviciu, contrar obligațiilor și interdicțiilor impuse de funcția deținută, urmărind interese personale, de grup și în alte interese decît cele de serviciu, contrar obligațiilor și interdicțiilor impuse de funcția deținută, folosindu-se de situația de serviciu în interes personal, nu a elaborat și nu a înaintat Guvernului Republicii Moldova propuneri privind schimbarea destinației terenurilor agricole care au fost atribuite construcției caselor de locuit pentru localitățile afectate de inundațiile din vara anului 2010 (711 loturi cu suprafața totală de 201 ha), prin ce a creat impedimente la acordarea titlurilor de proprietate la recepția finală a caselor construite, precum și transmiterea acestora proprietarilor.

Tot acestuia, i s-a imputat că deținînd în anul 2010 funcția de primar al comunei Cotul Morii, raionul Hîncești, fiind persoană publică, aflîndu-se în serviciul colectivității locale, urmărind scopul de profit, dispunînd de informația, unde urmează a fi construite casele pentru sinistrații inundațiilor din vara anului 2010, cine sunt proprietarii terenurilor date și cunoscînd faptul că, pentru retragerea de la populație a terenurilor date statul v-a fi obligat să le achite acestora despăgubiri, la 20 decembrie 2010 a încheiat contractele de vânzare - cumpărare cu nr. 17131 în sumă de 3117 lei, nr. 17135 în sumă de 1039 lei, nr. 17122 în sumă de 1039 lei, nr. 17118 în sumă de 1039 lei și nr. 17116 în sumă de 1039 lei, conform cărora a procurat de la persoane fizice, 7 terenuri agricole cu suprafața totală de 0,9695 ha, iar la 27 decembrie 2010 a încheiat contractele de vânzare - cumpărare cu nr. 17452 fără a fi stipulată suma pentru acestea și nr. 17453 în sumă de 50000 lei, conform cărora a procurat de la persoane fizice 72 de terenuri cu suprafața totală de 9,71719 ha din extravilanul comunei Cotul Morii în interese personale, dintre acestea pe 69 de terenuri cu suprafața de 9,11 ha, la

momentul dat se derulau lucrări de construcție a caselor pentru sinistrați, în contracte fiind indicată lipsa construcțiilor pe aceste terenuri, pentru ca ulterior să primească despăgubiri din bugetul de stat în sumă de 656264 lei, acțiunile acestuia fiind soldate cu urmări grave intereselor publice.

În drept, acțiunile inculpatului Merzîncu Mihail au fost încadrate în baza art. 327 alin. (2) lit. b), c) Cod penal - abuzul de serviciu, adică folosirea intenționată de către o persoană cu funcții de demnitate publică a situației de serviciu în interes material ori în alte interese personale, soldate cu urmări grave intereselor publice.

În motivarea sentinței, s-a invocat lipsa laturii obiective și subiective a infracțiunii, neconfirmarea prin probe a vinovăției inculpatului, fiind o învinuire incertă, lipsită de suport legal și absolut neîntemeiată.

3. Sentința a fost atacată cu apel de procurorul în Procuratura raionului Hîncești, Lambă Igor, care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi decizii, prin care să fie recunoscut culpabil Merzîncu Mihail în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, și să îi fie stabilită pedeapsa, prin prisma art. 10 Cod penal - amendă în mărime de 1000 unități convenționale, ceea ce constituie 20000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de demnitate publică pe un termen de 5 ani.

În motivarea apelului procurorul a invocat că:

- soluționarea cauzei și emiterea sentinței s-a efectuat contrar principiilor generale ale efectuării justiției, fără cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a probelor prezentate și administrate, și cu încălcarea prevederilor art. 384 alin. (3) din Codul de procedură penală, care prevede că sentința instanței trebuie să fie legală, întemeiată și motivată;

- sentința se bazează pe niște concluzii greșite formulate de instanță, fără a fi efectuată analiza corespunzătoare a probelor, în raport cu elementele de fapt constatate cu privire la faptele inculpatului;

- consideră că instanța de fond a adoptat o sentință ilegală, contrară legii, fără o analiză corectă și obiectivă a probelor prezentate, care urmează a fi casată integral.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 aprilie 2015, apelul acuzatorului de stat a fost admis, casată sentința și pronunțată o nouă hotărîre potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

Merzîncu Mihail a fost condamnat în baza art. 327 alin. (2) lit. b) Cod penal și în baza acestei Legi, i-a fost numită pedeapsa penală sub formă de amendă în mărime de 1000 unități convenționale, ceea ce constituie echivalentul a 20000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de demnitate publică pe un termen de 5 ani.

Instanța de apel a constatat că inculpatul Merzîncu Mihail activînd în funcție de primar al comunei Cotul Morii, raionul Hîncești, fiind validat în baza hotărîrii Judecătorei Hîncești din 15 iunie 2007, adică fiind persoană cu funcție de

demnitate publică, căreia într-o instituție a administrației publice locale i-au fost acordate permanent, prin stipularea legii și prin alegere drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, încălcând prevederile art. 22 alin. (1) lit. a), b), c), d) și f) din Legea nr. 158-XVI din 04 iulie 2008 „privind funcția publică și statutul funcționarului public” potrivit căreia, în calitate de persoană cu funcție de demnitate publică, avea obligația de a respecta Constituția, legislația în vigoare, precum și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, de a respecta cu strictețe drepturile și libertățile cetățenilor, de a fi loial autorității publice în care activează, de a îndeplini cu responsabilitate, obiectivitate și promptitudine, în spirit de inițiativă și colegialitate toate atribuțiile de serviciu și de a respecta normele de conduită profesională prevăzute de lege, a comis abuz de serviciu în următoarele împrejurări.

Merzîncu Mihail, activînd pe parcursul anului 2010 în funcție de primar al comunei Cotul Morii, raionul Hîncești, fiind persoană cu funcție de demnitate publică, căreia prin alegere și stipulare a legii i-au fost acordate permanent drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, iar potrivit art. 1 al Legii 436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, avînd statut de autoritate reprezentativă a populației unității administrativ - teritorială și executivă a consiliului local, conducînd cu activitatea Primăriei comunei Cotul Morii, raionul Hîncești, aflîndu-se în serviciul colectivității locale, urmărind scopul de profit, dispunînd de informația unde urmează a fi construite casele pentru sinistrații inundațiilor din vara anului 2010, cine sunt proprietarii terenurilor date și cunoscînd faptul că pentru retragerea de la populație a terenurilor date statul va fi obligat să le achite acestora despăgubiri, la 20 decembrie 2010 a încheiat contractele de vânzare-cumpărare cu nr. 17131 în sumă de 3117 lei, nr. 17135 în sumă de 1039 lei, nr. 17122 în sumă de 1039 lei, nr. 17118 în sumă de 1039 lei și nr. 17116 în sumă de 1039 lei, conform cărora a procurat de la persoane fizice 7 terenuri agricole cu suprafața totală de 0,9695 ha, iar la 27 decembrie 2010 a încheiat contractele de vânzare - cumpărare cu nr. 17452 fără a fi stipulată suma pentru acesta și nr. 17453 în sumă de 50000 lei, conform cărora, a procurat de la persoane fizice 72 de terenuri cu suprafața totală de 9,71719 ha, din extravilanul comunei Cotul Morii în interese personale, dintre acestea pe 69 de terenuri cu suprafața de 9,11 ha, la momentul dat se derulau lucrări de construcție a caselor pentru sinistrați, în contracte fiind indicată lipsa construcțiilor pe aceste terenuri, pentru ca ulterior să solicite despăgubiri din bugetul de stat în sumă de 656264 lei.

Instanța de apel a menționat că în cadrul ședinței instanței de apel, s-a stabilit cu certitudine lipsa în acțiunile lui Merzîncu Mihail a calificativului lit. c) alin. (2) art. 327 Cod penal și anume soldate cu urmări grave intereselor publice, astfel acesta a fost scos din învinuire.

Instanța de apel a găsit neargumentată acuzația lui Merzîncu Mihail sub aspectul „soldării acțiunilor sale cu urmări grave intereselor publice”. Pe lîngă

faptul că la reglementarea semnului calificativ enunțat, legea penală contravine cerințelor de claritate și previzibilitate stabilite și impuse de jurisprudența C.E.D.O., acuzatorul de stat a omis să explice și să probeze prin ce se exprimă acele urmări grave aduse intereselor publice.

Totodată, instanța de apel a reținut constatările instanței de fond, ce țin de învinuirea adusă inculpatului și anume „*contrar obligațiilor și interdicțiilor impuse de funcția deținută, folosindu-se de situația de serviciu în interes personal, nu a elaborat și nu a înaintat Guvernului Republicii Moldova, propuneri privind schimbarea destinației terenurilor agricole, care au fost atribuite construcției caselor de locuit, pentru localitățile afectate de inundațiile din vara anului 2007 (711 loturi cu suprafața totală de 201 ha)*”, astfel, prevederile cadrului legislativ relevant, care reglementează competența, procedura, modul de modificare a destinației terenurilor, nu stabilește în sarcina autorității executive consiliului local, obligația de a înainta propuneri Guvernului, pentru a schimba destinația terenurilor, dar art. 8 și 10 a Codului Funciar al Republicii Moldova, stabilesc că propunerea trebuie să fie înaintată de consiliile unităților-administrativ teritoriale.

De asemenea, instanța de apel a considerat că deși inculpatul Merzîncu Mihail nu și-a recunoscut vina, atât la urmărirea penală și la cercetarea judecătorească, cât și în instanța de apel, vinovăția acestuia este demonstrată integral prin probele acumulate legal în cadrul urmăririi penale, precum și prin cele examinate în instanța de judecată și recercetate și verificate în cadrul ședinței instanței de apel.

Instanța de apel a menționat, că de către inculpatul Merzîncu Mihail au fost, încălcate prevederile art. 2,3,5 al Legii nr. 16 din 15 februarie 2008 privind conflictul de interese; art. 11 alin. (2) al Legii nr. 199 –XVI din 16.07.2010 privind statutul de persoană cu funcție de demnitate publică; art. 15 al Legii nr. 90 din 25.04.2008 cu privire la prevenirea și combaterea corupției.

La stabilirea măsurii și mărimii pedepsei în privința inculpatului, în vederea corectării, reeducării, precum și ca măsură de pedeapsă, instanța de apel a ținut cont în deplină măsură de motivul și gravitatea infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează răspunderea (pentru prima dată a comis infracțiune, se caracterizează pozitiv la locul de trai), de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării, aplicându-i o pedeapsă legală, întemeiată și echitabilă în raport cu circumstanțele cauzei, stabilind o pedeapsă sub formă de amendă.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de avocatul Suduc Marian în numele inculpatului Merzîncu Mihail, care invocând temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 aprilie 2015 cu menținerea sentinței, în cauza penală privindu-l pe Merzîncu Mihail, deoarece acesta nu a comis infracțiunea imputată, invocând că:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar;

- în urma analizei probelor examinate în instanțele de judecată și argumentele expuse, se constată lipsa semnelor constitutive ale componenței de infracțiune prevăzute de art. 327 Cod penal, în acțiunile inculpatului, astfel lipsește latura obiectivă și latura subiectivă a infracțiunii imputate;

- verificând temeinicia acuzațiilor aduse lui Merzîncu Mihail, precum și probele administrate în instanța de judecată, se constată că învinuirea înaintată inculpatului de procuror este una vagă, incertă, expusă evaziv, fără a reflecta trimiterea la normele legale concrete, contrar căror Merzîncu Mihail a comis inacțiunile și acțiunile incriminate, cu trimitere nejustificată la acte normative abrogate și lipsite de efect juridic;

- nu sunt prezente daune și nu e stabilit ce daune și cui a cauzat prin acțiunile sale inculpatul Merzîncu Mihail, mai mult ca atât eventualele despăgubiri ce puteau fi pretinse de către inculpat în situația exproprierii pentru o cauză de utilitate publică, sunt prevăzute în Legea nr. 488 din 08.07.1999;

- Merzîncu Mihail a procurat terenurile ca persoană fizică și nu ca primar al c. Cotul Morii și nici într-un fel nu s-a folosit de situația sa de serviciu, fapt care nu a fost probat nici de acuzatorul de stat;

- contractele de vânzare-cumpărare a terenurilor sunt legale, autentificate la notar și înregistrate de Oficiul Cadastral Teritorial;

- de nenumărate ori organul de urmărire penală, Centrul Național Anticorupție și Procuratura Generală, au examinat legalitatea vânzării terenurilor agricole respective, dar din lipsa cărorva încălcări a legislației au refuzat în pornirea urmăririi penale, fapt confirmat prin materialele anexate la cauza penală și anume încheierea din 26.10.2011, încheierea din 12.04.2012, răspunsul adjunctului Procurorului General din 16.09.2011, răspunsul Directorului CNA din 12.04.2012, însă ulterior organul de urmărire penală, în lipsa unor circumstanțe noi, în baza sesizării actualului primar al c. Cotul Morii, a pornit cauza penală în privința lui Merzîncu Mihail;

- infracțiunea prevăzută de art. 327 Cod penal, este o infracțiune materială considerându-se consumată din momentul survenirii daunelor în proporții considerabile intereselor publice, însă nu se cunosc care sunt aceste daune, când ele au survenit și nici mărimea acestora;

- nu există fapta prejudiciabilă în învinuire, nu s-a ținut cont de prevederile art. 2 alin. (1) Cod Civil și art. 286 Cod civil, care stipulează că bunurile pot circula liber, cu excepția cazurilor când circulația lor este limitată sau interzisă de lege, la fel, nu există urmări prejudiciabile și nu este prezentă o legătură cauzală între acestea;

- ca proprietar căruia urmau a-i fi achitate despăgubirile, putea fi orice persoană indiferent de statutul său;

- practica și jurisprudența C.E.D.O. prevede că în cazul în care instanța de fond a pronunțat o hotărâre de achitare a persoanei, instanțele ierarhic superioare pe aceeași cauză, nu sunt în drept de a condamna persoana dacă nu au fost administrate noi probe, iar în cazul dat în instanța de apel au fost audiați aceiași martori care au dat aceleași declarații ca și în instanța de fond, și au fost examinate aceleași probe.

5.1. La recursul ordinar declarat de avocatul Suduc Marian în numele inculpatului Merzîncu Mihail, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹ Cod de procedură penală, a depus referință procurorul Crijanovschi Serghei, care a pledat pentru inadmisibilitatea recursului din motiv că acesta este vădit neîntemeiat, din moment ce instanța de apel la examinarea cauzei a dat eficiență prevederilor art. 93-101, 26-27 Cod de procedură penală și în baza probelor acumulate just a reținut starea de fapt și de drept, fiind încadrate acțiunile inculpatului în baza art. 327 alin. (2) lit. b) Cod penal.

6. Judecînd recursul ordinar în baza actelor din dosar, ținînd seama de opinia procurorului expusă în referință, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul, să caseze total hotărîrea atacată și să mențină hotărîrea primei instanțe, cînd apelul a fost greșit admis.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărîrile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

În sensul prevederilor din art. 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8), 419 Cod de procedură penală și a jurisprudenței naționale, instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărîrile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atît în fapt, cît și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărîrii, dar și motivarea superficială sau motivarea în termeni vagi-evazivi, reprezintă motiv de casare.

Colegiul penal lărgit menționează că recurentul, drept temeiuri pentru declararea recursului a indicat prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală și anume că hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

Verificînd legalitatea hotărîrii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală și-au găsit confirmarea în cauza dată, invocînd în acest context următoarele.

Colegiul penal lărgit constată că prima instanță a apreciat obiectiv cumulul de probe examinate în instanță, prin prisma art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinenței, concludenței, veridicității și coroborării lor și just a adoptat soluția de achitare a lui Merzîncu Mihail, din motivul că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Colegiul penal lărgit stabilește că reieșind din învinuirea înaintată, inculpatul Merzîncu Mihail este învinuit pe două episoade distincte, și anume:

- pe primul episod că „*Merzîncu Mihail, activînd pe parcursul anului 2010 în funcție de primar al comunei Cotul Morii, raionul Hîncești, fiind persoană publică, căreia prin alegere și stipulare a legii i-au fost acordate permanent drepturi și obligații, în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, iar potrivit art. 1 al Legii 436-XVI din 28 decembrie 2006 „privind administrația publică locală”, avînd statut de autoritate reprezentativă a populației unității administrativ – teritoriale și executive a consiliului local, conducînd cu activitatea Primăriei comunei Cotul Morii, raionul Hîncești, aflîndu-se în serviciul colectivității locale și acceptînd benevol restricțiile impuse de prevederile Legii nr. 900-XIII din 27 iunie 1996 privind combaterea corupției și protecționismului, de a nu comite acțiuni ce pot conduce la folosirea serviciului și a autorității lui în interese personale, de grup și în alte interese decît cele de serviciu, contrar obligațiilor și interdicțiilor impuse de funcția deținută, urmărind interese personale, de grup și în alte interese decît cele de serviciu, contrar obligațiilor și interdicțiilor impuse de funcția deținută, folosindu-se de situația de serviciu în interes personal, nu a elaborat și nu a înaintat Guvernului Republicii Moldova propuneri privind schimbarea destinației terenurilor agricole care au fost atribuite construcției caselor de locuit pentru localitățile afectate de inundațiile din vara anului 2010 (711 loturi cu suprafața totală de 201 ha), prin ce a creat impedimente la acordarea titlurilor de proprietate la recepția finală a caselor construite, precum și transmiterea acestora proprietarilor”.*

- în al doilea episod indicat în învinuire, reținut în fapta constatată de instanța de apel și contestat de recurent, s-a stabilit că „*Merzîncu Mihail activînd în funcția de primar al comunei Cotul Morii, raionul Hîncești, fiind validat în baza hotărîrii Judecătorei Hîncești din 15 iunie 2007, adică fiind persoană cu funcție de demnitate publică, căreia într-o instituție a administrației publice locale i-au fost*

acordate permanent, prin stipularea legii și prin alegere drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, încălcând prevederile art. 22 alin. (1) lit. a), b), c), d) și f) din Legea nr. 158-XVI din 04 iulie 2008 „privind funcția publică și statutul funcționarului public” potrivit căreia, în calitate de persoană cu funcție de demnitate publică, avea obligația de a respecta Constituția, legislația în vigoare, precum și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, de a respecta cu strictețe drepturile și libertățile cetățenilor, de a fi loial autorității publice în care activează, de a îndeplini cu responsabilitate, obiectivitate și promptitudine, în spirit de inițiativă și colegialitate toate atribuțiile de serviciu și de a respecta normele de conduită profesională prevăzute de lege, a comis abuz de serviciu în următoarele împrejurări.

Merzîncu Mihail, activînd pe parcursul anului 2010 în funcție de primar al comunei Cotul Morii, raionul Hîncești, fiind persoană cu funcție de demnitate publică, căreia prin alegere și stipulare a legii i-au fost acordate permanent drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, iar potrivit art. 1 al Legii 436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, avînd statut de autoritate reprezentativă a populației unității administrativ - teritorială și executivă a consiliului local, conducînd cu activitatea Primăriei comunei Cotul Morii, raionul Hîncești, aflîndu-se în serviciul colectivității locale, urmărind scopul de profit, dispunînd de informația unde urmează a fi construite casele pentru sinistrații inundațiilor din vara anului 2010, cine sunt proprietarii terenurilor date și cunoscînd faptul că pentru retragerea de la populație a terenurilor date statul va fi obligat să le achite acestora despăgubiri, la 20 decembrie 2010 a încheiat contractele de vânzare - cumpărare cu nr. 17131 în sumă de 3117 lei, nr. 17135 în sumă de 1039 lei, nr. 17122 în sumă de 1039 lei, nr. 17118 în sumă de 1039 lei și nr. 17116 în sumă de 1039 lei, conform cărora a procurat de la persoane fizice 7 terenuri agricole cu suprafața totală de 0,9695 ha, iar la 27 decembrie 2010 a încheiat contractele de vânzare - cumpărare cu nr. 17452 fără a fi stipulată suma pentru acesta și nr. 17453 în sumă de 50000 lei, conform cărora, a procurat de la persoane fizice 72 de terenuri cu suprafața totală de 9,71719 ha, din extravilanul comunei Cotul Morii în interese personale, dintre acestea pe 69 de terenuri cu suprafața de 9,11 ha, la momentul dat se derulau lucrări de construcție a caselor pentru sinistrați, în contracte fiind indicată lipsa construcțiilor pe aceste terenuri, pentru ca ulterior să solicite despăgubiri din bugetul de stat în sumă de 656264 lei”.

În drept, acțiunile inculpatului Merzîncu Mihail pe al doilea episod, au fost încadrate de instanța de apel în baza art. 327 alin. (2) lit. b) Cod penal – „abuzul de serviciu, adică folosirea intenționată de către o persoană cu funcții de demnitate publică a situației de serviciu în interes material ori în alte interese personale, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice”.

În privința primului episod, atât instanța de fond, cât și instanța de apel au constatat că cadrul legislativ care reglementează competența, procedura și modul de modificare a destinației terenurilor nu stabilește în sarcina autorității executive consiliului local obligația de a înainta propuneri Guvernului pentru a schimba destinația terenurilor și inacțiunile inculpatului în acest sens nu constituie o infracțiune. Totodată, Colegiul penal lărgit menționează că nimeni din participanții la proces, nu atacă decizia instanței de apel pe acest episod al învinuirii și din acest considerent instanța de recurs nu se v-a expune asupra acestui episod.

Colegiul penal lărgit menționează, că în baza învinuirii pe al doilea episod, conform art. 8 alin. (3), 296 alin. (2) Cod de procedură penală, concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri, actul de învinuire trebuie să cuprindă datele importante pentru formularea învinuirii.

Colegiul penal lărgit invocă, că în baza învinuirii pe al doilea episod, instanța de fond, corect a constatat că învinuirea înaintată inculpatului este una incompletă, neclară și contradictorie. O asemenea învinuire a afectat și dreptul inculpatului de a ști pentru ce faptă este învinuit, adică dreptul la apărare prevăzut de art. 6 § 3 CEDO. Totodată, art. 8 alin. (3), 24 alin. (2), 325 alin. (1), 389 alin. (2), art. 413 alin. (1) Cod de procedură penală, prevăd că instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii. Judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii și sentința de condamnare nu pot fi întemeiate pe presupuneri, iar toate dubiile în probarea învinuirii se interpretează doar în favoarea inculpatului.

Astfel, instanța de judecată nu este în drept să completeze învinuirea cu circumstanțe care ar justifica-o și care ar agrava situația inculpatului, și să-și întemeieze soluțiile pe presupuneri și dubii.

În același context, Colegiul penal lărgit conchide că instanța de apel greșit a constatat că acțiunile lui Merzîncu Mihail constituie infracțiunea prevăzută de art. 327 alin. (2) lit. b) Cod penal adică „*folosirea intenționată de către o persoană cu funcție de demnitate publică a situației de serviciu, în interese materiale ori în alte interese personale, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice”*, fără a elucida și a argumenta care probe confirmă că acțiunile inculpatului întrunesc latura obiectivă și subiectivă a infracțiunii incriminate și că acestea au provocat daune în proporții considerabile intereselor publice sau persoanelor fizice, menținând neîntemeiat calificativul dat de procuror în învinuire și în apelul declarat de acesta, parțial ieșind și din limitele învinuirii, fiind indicat că sau cauzat daune persoanelor fizice.

Colegiul penal lărgit constată că infracțiunea prevăzută de art. 327 alin. (2) lit. b) Cod penal este o infracțiune materială, în sensul că aceasta se consideră consumată din momentul survenirii urmărilor prejudiciabile, însă din conținutul deciziei instanței de apel și a actului de învinuire nu rezultă prezența cărorva probe ce ar confirma survenirea urmărilor prejudiciabile în urma acțiunilor inculpatului, din moment ce procedura de plată a despăgubirilor pentru persoanele expropriate pentru cauză de utilitate publică este expres reglementată în Legea nr. 488 din 08.07.1999 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, astfel, aceste despăgubiri urmau a fi achitate proprietarilor loturilor de teren, indiferent de statutul sau funcția deținută de aceștia. Deci, nu a fost elucidat un element esențial a laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (2) lit. b) Cod penal și anume, nu a fost probată prezența daunelor considerabile survenite în urma acțiunilor inculpatului Merzîncu Mihail și cui i s-au cauzat aceste daune, căci părți vătămate în speța dată nu sunt indicate în actul de învinuire. Este evident că achitarea despăgubirilor de către stat în urma exproprierii proprietarilor de terenuri în baza Legii nr. 488 din 08.07.1999 nu formează daune ilegale, care se conțin în dispoziția art. 327 Cod penal.

În același sens, Colegiul penal lărgit mai invocă că instanța de apel neîntemeiat a motivat soluția de condamnare a inculpatului prin încălcarea prevederilor art. 11, 12 din Legea privind statutul persoanelor cu funcție de demnitate publică nr. 199 din 16.07.2010, art. 2, 3, 5 din Legea privind conflictul de interese nr. 16 din 15.02.2008, art. 15 din Legea nr. 90 din 25.04.2008 (f.d.189-190, vol. II), încălcări care nu au fost indicate în actul de învinuire, astfel depășind limitele învinuirii formulate în rechizitoriu, contrar prevederilor art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, ce nu poate fi acceptat de instanța de recurs.

Conform art. 24 alin. (2), (4), 26 alin. (3), 409 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii. Părțile în procesul penal își aleg poziția, modul și mijloacele de susținere a ei de sine stătător, fiind independente de instanță, de alte organe ori persoane.

În baza principiului contradictorialității în procesul penal, principiu unanim recunoscut și susținut de jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, sarcina probațiunii în ședințele de judecată în prima instanță și în instanța de apel îi revine acuzatorului de stat, fiindcă funcția acuzării este pusă pe seama procurorului. Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, în hotărârea Capean contra Belgiei din 13 ianuarie 2005, a constatat că în domeniul penal, problema administrării probelor trebuie să fie abordată din punctul de vedere al articolului 6 §2 și e obligatoriu, inter alia, ca sarcina de a prezenta probe să-i revină acuzării.

Nerespectarea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și încălcarea prevederilor art.24 și art.26 din Codul de procedură penală, care îl obligă pe acuzatorul de stat, după o hotărâre de achitare pronunțată de prima

instanță, să prezinte în ședința de judecată anumite probe în susținerea acuzațiilor penale aduse inculpatului, urmează să fie apreciată ca nesusținere a acuzațiilor penale în privința inculpatului în cadrul examinării apelului declarat împotriva sentinței de achitare. Ignorarea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și încălcarea prevederilor art.24 și art.26 din Codul de procedură penală lezează dreptul inculpatului la un proces echitabil, drept garantat de art.6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

La caz, Colegiul penal lărgit reține, că atât în instanța de fond, cât și în instanța de apel, acuzatorul de stat nu a prezentat careva probe ce ar fi putut dovedi vinovăția (latura subiectivă) inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate, nefiind probată prezența elementelor constitutive a infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (2) lit. b) Cod penal, în acțiunile incriminate inculpatului Merzîncu Mihail.

La fel, Colegiul penal lărgit conchide că din contractele de vânzare - cumpărare rezultă că Merzîncu Mihail a procurat terenurile agricole ca persoană fizică și nu în calitate de primar al c. Cotul Morii, contractele de vânzare-cumpărare fiind încheiate legal, autentificate notarial și înregistrate la OCT Hîncești, nefiind probat că acesta s-a folosit de situația de serviciu în vederea facilitării procedurii de cumpărare a acestor terenuri. Nici în instanța de fond, nici în instanța de apel, acuzatorul de stat nu a prezentat nici o probă care ar confirma că acțiunile lui Merzîncu Mihail au fost săvârșite cu folosirea atribuțiilor sale de serviciu. Acesta, ca persoană fizică a avut dreptul să procure terenurile agricole specificate în actul de învinuire ca și orice altă persoană fizică fără careva impedimente, aceste terenuri fiind în proprietate privată, interdicții în acest sens nefiind prevăzute nici în actul de învinuire, nici în legile și actele normative în vigoare, incriminate că le-a încălcat inculpatul.

Art. 2 alin. (4) din Codul Civil, indică expres că subiecți ale raporturilor juridice civile sînt persoanele fizice și juridice, cele care practică, precum și cele care nu practică activitate de întreprinzător.

În acest sens, instanța de fond, corect a găsit neîntemeiată sub aspectul prezenței semnelor laturii obiective învinuirea adusă lui Merzîncu Mihail, potrivit căreia, ultimul a folosit intenționat situația de serviciu în interes personal, prin folosirea informației cunoscute, procurînd de la persoane fizice, 72 de terenuri cu suprafața totală de 9,11 ha, din extravilanul comunei Cotul Morii, raionul Hîncești și provocînd urmări grave intereselor publice.

Astfel, verificînd contractele de vânzare-cumpărare, care au stat la baza dobîndirii de către Merzîncu Mihail a dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole enunțate supra, instanța de fond corect a stabilit că acestea au fost încheiate de către Merzîncu Mihail în calitate sa de persoană fizică, iar ultimul la procurarea terenurilor, nu a uzat cumva de situația sa de serviciu și nu a încălcat

careva obligații sau restricții stabilite prin lege statutului funcției deținute și care sunt în limitele competenței sale de serviciu.

Prin aprecierea declarațiilor martorilor audiați în prezenta cauză penală și a tuturor înscrisurilor cercetate cu titlu de mijloace de probă, instanța de fond corect a stabilit că informația cu privire la reamplasarea satului Cotul Morii și a părților afectate de inundații, ale Satului Sărăteni în regiunea „Leușoia”, situată pe terenurile agricole, proprietate a locuitorilor satului Cotul Morii și parțial a satului Sărăteni, a fost o informație notorie, cu acces larg a publicului la ea. Prin urmare, persoanele fizice care au înstrăinat prin vânzare lui Merzîncu Mihail terenurile sale agricole, au cunoscut despre faptul că aceste terenuri urmează a fi expropriate în virtutea construcțiilor locative preconizate a fi construite pe acestea, respectiv proprietarilor bunurilor expropriate pentru cauză de utilitate publică, revenindu-le dreptul de a cere despăgubiri în caz de expropriere.

La rîndul său, faptul acordării de despăgubiri în cazul exproprierii pentru cauză de utilitate publică, este reglementat prin lege, deci acuzatorul de stat neîntemeiat a dat apreciere informației în cauză, drept o informație prin cunoașterea căreia, inculpatul Merzîncu Mihail a comis acțiunea de abuz de serviciu, cu folosirea situației de serviciu.

Colegiul penal lărgit mai invocă, că în conformitate cu art. 123 alin. (3) Cod penal, primarul nu este persoană cu funcție de demnitate publică, deși acesta este menționat în Anexa Legii nr. 199 din 16.07.2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcție de demnitate publică, deoarece, în conformitate cu art. 112 alin. (3) al Constituției Republicii Moldova, modul de alegere a primarilor este stabilit de lege, deci nu este reglementat de Constituție, or, simpla stipulare constituțională a modului de alegere a primarilor, nu este echivalentă cu o reglementare. Această explicație se regăsește și în pct. 6.4 a Hotărîrii Plenumului Curții Supreme de Justiție nr. 11 din 22.12.2014 *„Cu privire la aplicarea legislației referitoare la răspunderea penală pentru infracțiuni de corupție”*.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit menționează, că sentința Judecătorei Hîncești din 04 decembrie 2014 este una legală și întemeiată, care corect l-a achitat pe Merzîncu Mihail de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (2) lit. b) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii, iar decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția în partea condamnării inculpatului.

În consecință, Colegiul penal lărgit consideră că recursul avocatului Suduc Marian în numele inculpatului Merzîncu Mihail, urmează a fi admis cu casarea totală a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 aprilie 2015 ca fiind neîntemeiată, cu menținerea sentinței Judecătorei Hîncești din 04 decembrie 2014, în privința lui Merzîncu Mihail, fiindcă s-au confirmat temeiurile pentru recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) , 8) Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Suduc Marian în numele inculpatului Merzîncu Mihail, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 aprilie 2015 în cauza penală privindu-l pe **Merzîncu Mihail Anton**, cu menținerea sentinței Judecătoriei Hîncești din 04 decembrie 2014 în aceeași cauză.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **21 ianuarie 2016**.

Președinte

Ursache Petru

Judecători

Timofti Vladimir

Toma Nadejda

Alerguș Constantin

Nicolaev Ghenadie